

NAUCZYCIELSKIE „500+”

Wymagania do spełnienia

Po raz pierwszy „500+” ma trafić do nauczycieli w 2020 r. Nowe regulacje dotyczące tego dodatku pojawiły się w *Ustawie o finansowaniu zadań oświatowych* i od razu wywołały burzę. Zarówno związki zawodowe, jak i prawnicy uważają, że przyznawanie go jedynie nauczycielom dyplomowanym narusza konstytucyjne zasady równości wobec prawa i niestety dyskryminuje pozostałych zatrudnionych w tym zawodzie.

DR PAWEŁ KUCZMA

Ustawa o finansowaniu zadań oświatowych wprowadziła sporo zmian do *Karty nauczyciela*. Jedną z nich jest dodatek za wyróżniającą pracę, określaną potocznie jako „nauczycielskie 500+”. Ta obiegowa nazwa może okazać się w tym wypadku bardzo myląca i wprowadzać w błąd. Przy bliższej analizie nowych rozwiązań zaproponowanych przez ustawodawcę okazuje się bowiem, że dodatek ten raczej nie stanie się świadczeniem tak powszechnym jak „500+” na dzieci i że skorzystają z tego dodatku tylko wybrani nauczyciele, którzy spełnią wyśrubowane kryteria.

W praktyce zatem uzyskanie tego świadczenia będzie bardzo utrudnione, a poza tym będzie nieść ze sobą konieczność włożenia przez nauczyciela dodatkowego, sporego wysiłku, którego wysokość dodatku nie będzie w stanie w rzeczywistości nagrodzić i zrekompensować. Środki na wypłatę przedmiotowego dodatku są zagwarantowane przez państwo w dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Ratio legis nowego rozwiązania

Potencjalnymi adresatami tego dodatku są nauczyciele legitymujący się najwyższym stopniem awansu zawodowego, czyli ponad 350 tys. osób. Wprowadzenie dla nauczyciela dyplomowanego dodatku za wyróżniającą pracę argumentowano tym, że w stosunku do istniejącego do tej pory systemu awansu zawodowego formułowano zarzuty, iż „(...) nauczyciele szybko przechodzą całą ścieżkę awansu, zaś po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego brakuje możliwości dalszego rozwoju powiązanego z awansem finansowym. Mechanizm ten (w zamierzeniu ustawodawcy – przyp. P.K.) wpłynie zatem pozytywnie na utrzymanie

wysokiej jakości pracy nauczyciela dyplomowanego oraz stanie się mechanizmem umożliwiającym sprawdzanie, czy nauczyciel utrzymuje odpowiedni poziom kompetencji zawodowych. Natomiast w przypadku uzyskania kolejnej oceny pracy na niższym poziomie, nauczyciel ten utraci prawo do tego dodatku” (uzasadnienie do projektu *Ustawy*).

Należy podkreślić, że na brak motywacji do angażowania się w pracę w placówce przez nauczycieli dyplomowanych zwracała uwagę Najwyższa Izba Kontroli już w 2008 r. Wskazywano wówczas, że system awansu zawodowego uległ wyczerpaniu i istnieje potrzeba stworzenia pewnych zachęt do motywacji nauczycieli dyplomowanych.

Pierwszy dodatek ma zostać wypłacony od 1 września 2020 r. i wynieść 95 zł. W kolejnym roku wyniesie ok. 190 zł.

Kto otrzyma „500+”?

Dodatek za wyróżniającą pracę przysługuje nauczycielowi dyplomowanemu legitymującemu się co najmniej trzyletnim okresem pracy w placówce od dnia nadania stopnia nauczyciela dyplomowanego oraz wyróżniającą oceną pracy dokonaną na zasadach określonych w art. 6a *Ustawy* zmienianej w art. 76, w brzmieniu nadanym niniejszą *Ustawą*.

Dodatek do wynagrodzenia ma wynieść 16 proc. kwoty bazowej określonej co roku w ustawie budżetowej (obecnie kwota bazowa wynosi 2753 zł). Nauczyciel dyplomowany

dodatek ten w pełnej wysokości może jednak otrzymać dopiero od 1 września 2022 r. Wtedy też, po 15-procentowej podwyżce, kwota bazowa ma wynieść 3166 zł. Oznacza to, że wówczas nauczyciele zatrudnieni na pełnym etacie będą mogli liczyć na dodatek oscylujący wokół kwoty ok. 507 zł. Ustawodawca do 2022 r. wprowadził dwuletni okres przejściowy, w ramach którego wysokość dodatku będzie znacznie niższa.

Nauczyciel spełniający kryteria do otrzymania dodatku, który jest zatrudniony w niepełnym wymiarze zajęć, ma prawo do dodatku za wyróżniającą pracę w wysokości proporcjonalnej do wymiaru zatrudnienia. Z kolei prawo do dodatku za wyróżniającą pracę wygasa z ostatnim dniem miesiąca kalendarzowego, w którym uzyskana przez nauczyciela ocena pracy niższa niż ocena wyróżniająca stała się ostateczna (art. 33a ust. 4 KN).

Wprowadzenie dodatku jest w bezpośredni sposób związane ze zmianami w KN, które weszły w życie 1 września 2018 r. Nową treść uzyskał art. 6a KN i to tam określono szczegółowe zasady uzyskania dodatku za wyróżniającą pracę. Niestety liczba wymogów, które trzeba spełnić, aby uzyskać dodatek, jest niemała.

Kryteria oceny

Szczegółowe kryteria oceny pracy nauczyciela dyplomowanego zostały wymienione w *Rozporządzeniu MEN z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu*

dokonywania oceny pracy nauczycieli, zakresu informacji zawartych w karcie oceny pracy, składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego oraz trybu postępowania odwoławczego.

Kryteria dla nauczycieli stażysty, kontraktowego i mianowanego określają § 2 ust. 1, § 3 ust. 1 i § 4 ust. 1 *Rozporządzenia*. Natomiast kryteria właściwe dla oceny nauczyciela dyplomowanego, oprócz wspomnianych wcześniej, obejmują również:

- 1) ewaluację własnej pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz wykorzystywanie jej wyników do doskonalenia własnej pracy i pracy przedszkola,
- 2) efektywne realizowanie zadań na rzecz ucznia we współpracy z podmiotami zewnętrznymi,
- 3) dwa z poniższych kryteriów, wskazane przez nauczyciela:
  - a) opracowywanie i wdrażanie innowacyjnych programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych lub innych programów wynikających ze specyfiki placówki lub zajmowanego stanowiska, z uwzględnieniem potrzeb uczniów,
  - b) upowszechnianie dobrych praktyk edukacyjnych, w szczególności przygotowanie autorskiej publikacji z zakresu oświaty,
  - c) przeprowadzenie ewaluacji działań wynikających z pełnionej funkcji lub zadań związanych z oświatą realizowanych poza przedszkolem oraz wykorzystywanie jej wyników do podnoszenia jakości pracy placówki,